

CARMEN STĂNESCU: „Acest contur mișcat, necoincident...”

■ Ce satisfacții, ce întâlniri noi s-au produs în ultimul timp?

Sint foarte mulțumită de ultimii ani, dar nu în mod special, pentru că tot timpul m-am simțit extraordinar în teatru, de când am călcat prima oară pe scena Teatrului Național – locul unde a început cariera mea de actriță și unde joc și azi. Am întâlnit foarte multe roluri de mare succes. Publicul le întâmpină cu aceeași căldură și curiozitate și după ani de existență pe afișe. Când, după invazia programelor TV, spectatorii s-au retras, ne-am speriat, desigur. Dar refluxul n-a fost de lungă durată. Unii vin acum de mai multe ori la aceeași piesă, cunosc replicile, le rostesc chiar ei. Așa că a început să ne vină tuturor inima la loc în privința publicului. Un succes recent e spectacolul *Părinții terbilii* de Cocteau, în care joc alături de Damlan Crișmaru, Adela Mărculescu și de doi tineri foarte talentați: Mircea Anca și Tatiana Constantin.

■ Simți că publicul vă împlinește rolurile?

Nu degeaba se spune că publicul e marele nostru partener. Depinde de noi cum știm să-l câștigăm, să-i dăruim replicile și să primim replica de la el.

■ V-a înspăimântat vreodată publicul?

Nu publicul, ci greutatea rolurilor mele. Mă speria ideea că trebuie să fiu în formă în fiecare seară. În fond, fiecare reprezentație e un nou examen, nu scapi de griji o dată cu premiera. Cu trecerea anilor, mi-am format un public care mă iubește, care așteaptă să apar pe scenă, care pretinde enorm de la mine. Toate acestea înspăimântă un actor...

■ Și-i dau putere.

Chiar la o vîrstă mai înaintată primim această forță, această energie care iriază din sală. Abia aștept să încep ceva nou pentru a provoca o altă întâlnire. Am în proiect o colaborare (a doua, după *Menajerla de sticlă*) cu regizorul Mihai Manolescu, legată de o piesă adorabilă – *Locomotiva de André Roussin* –, un text scris special pentru Elvira Popescu și care a fost ultimul ei succes în 1967.

■ Ați lucrat cu regizori importanți – Sică Alexandrescu, Mihai Berechet, Horea Popescu. Ce anume au inspirat el jocul dumneavoastră?

Am primit foarte multe lucruri bune de la maestrul Sică Alexandrescu. Pot spune că el „mi-a făcut vînt” în comedie. Eu am intrat ca actriță de dramă în Teatrul Național, dînd replica unei absolvente în examenul ei de sfîrșit de Conservator, în rolul Ekaterina Ivanovna din *Frații Karamazov*. Pe vremea aceea, Naționalul punea la dispoziția absolvenților sala, costume, decorații. Am ieșit strălucit la acest examen, toate ziarele au scris și, în urma succesului, Tudor Vianu m-a angajat la Național, după primul an de Conservator. Intrînd în roluri de la bun început, sigur că am început să neglijez școala. Urmarea a fost că am rămas repentină la Marioara Voiculescu – profesoara mea, care mă iubea și căreia îi semăn foarte mult, ca talent, ca temperament, ca fizic. Am făcut apoi doi ani într-un an și am continuat cu Teatrul Național. Sică Alexandrescu m-a distribuit numaidecît în *D’ale carnavalului*, în rolul Mița Baston, alături de Giugaru, Birlic, Ghibericon, Niki Atanasiu și apoi nu m-a mai lăsat din mîna, mi-a dat roluri frumoase de comedie în Molière, Caragiale. De la el am învățat cum trebuie respectat textul lui Caragiale, desăvîrșit, dar care totuși tentează la tot felul de schimbări, adăugiri. Unii actori, din fericire, puțin la număr, „murdăresc” replicile, le improvizează, modificîndu-le, astfel încît nu le mai poți asculta fără să te crispezi. E ca și cum am încerca să-l „îmbunătățim” pe Eminescu. Și se

© Carmen Stănescu în *O scrisoare pierdută*, alături de Niki Atanasiu

întimplă din păcate și acest lucru.

Sică Alexandrescu era de o punctualitate și de o rigoare impresionante. La fel, Mihai Berechet. Pot să spun că aceștia au fost regizorii mei. M-am împăcat cu ei și ca temperament, lucrau repede, concentrat. Am colaborat cu alți regizori, care mă oboseau teribil în repetiții tocmai prin acest „langsam” – prin pauze și discuții care dizolvau atmosfera piesei și forma fragilă a rolului.

■ **Fiindcă explorarea noastră în timp merge în sens invers, v-aș întreba cum a început această mare dragoste pentru teatru.**

□ Îmi amintesc de frumusețea părinților mei. Îmi plăcea să-i privesc atunci când se aranjau să plece la un bal. Eleganța lor mă încânta. După ce plecau, inventam costumații din te miri ce. Mai târziu, pe la 6-7 ani, părinții mă duceau la fascinantele spectacole ale Teatrului Național. Mă atrăgea nespus **Vlaicu Vodă** cu Toma Dimitriu și Agepsina Macri și îmi întrețineam plăcerea pentru teatru. Am știut de la început că voi fi actriță, iar drumul mi l-am ales fără șovăire.

■ **...fiind sprijinită în continuare în familie – de soțul dumneavoastră, Damian Crișmaru.**

□ Prea comodă nu este treaba aceasta. Mărturisesc că eu am emoții în plus și pentru el, iar el le trăiește și pe ale mele. Și asta durează de 40 de ani. Însă ne înțelegem foarte bine, sîntem amîndoi foarte exigenți în ceea ce privește profesia noastră. Am jucat destul de puțin împreună: în **O femeie cu bani**, în **Părinții teribili**, în **Mecanismul infernal**, tot de Cocteau, și poate ne vom da replica și în **Locomotiva**.

■ **Care sînt sursele de optimism pentru un actor? Care**

sînt punctele pe care se sprijină într-o existență atît de imprevizibilă?

□ Sursa există în mine și în acest teritoriu inepuizabil de unde ne vine pofta și înțelegerea pentru meserie – viața. Cred că actorul are un dar special de a privi și de a recepta împlirile din jurul lui. Îmi place foarte mult natura. E poate cel mai frumos lucru din viața noastră, a pămîntenilor; din păcate, stricat uneori de drumeții care nu cruță nimic. Mă ajută teribil – vorbind de optimism – tot ce e viu, plin de forță și de mișcare: sportul (de altfel, am fost și în echipele naționale de tir și natație), marile competiții. Muzica de bună calitate mă relaxează și îmi împlinește răgazurile de peste zi.

■ **Ce lucruri ați vrea să schimbați prin teatru?**

□ Se încearcă prin teatru educarea publicului. Aș vrea să reușim să învățăm publicul, în special pe cel tinăr, să rostească frumos, limpede cuvintele, nu obosit, imprecis, „mototolind” sunetele în amestecuri greu de recunoscut. Dacă ne-am întoarce cu gîndul la Nichita Stănescu, aș stăruia asupra acelei fraze-temei: „limba română e patria mea”.

■ **Au existat replici, personaje care v-au dominat o perioadă ca stare de spirit?**

□ Nu, n-aș putea spune acest lucru. Personajele pe care le-am jucat nu m-au transformat. Nici eu pe ele, de altfel; nu e bine să le aduci la un numitor comun, să le faci să-ți semene. Am căutat ca fiecare rol să albă viața lui, total alta decît a mea, alte lumini, alte spaime, alte slăbiciuni. În acest contur „mișcat”, necoincident (cu mine) stă frumusețea și misterul profesiei de actor.

ADINA BARDAȘ

© Carmen Stănescu în **Părinții teribili**, cu Mircea Anca

foto: Armand Rosenthal

